

1874.

Harmadik évfolyam.

TORONTÁL.

1-ső szám.

Csütörtök, január 1-én.

VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelen: *2-ik szám naponta*
 hetenkint egyszer, Csütörtökön.

A szerkesztő lakása:
 „Pestvárosnál” 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetnek a kiadó hivatalban. Kéretik az igatási díjakat az igatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hová az előfizetési pénzek és igatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál”

1874. évi negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy minél előbb sziveskedjenek megtenni megrendelésüket, hogy a lap pontos szétküldésében fenakadás ne történjen.

Az előfizetési pénzek egyszerű postátalványnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) címzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Kelt Nagy-Beeskereken, 1873. évi december 18-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Az év végén.

Egy év ismét elenyészett. Az 1873-tól elváltunk örök időkre!

Sokanál az elválás szomorú érzést költ, de talán többen vannak, kik örömmel kiáltják, hogy üdvözülünk 1874!

Ünnep ez az egész világon, az elválás és visszaemlékezés ünnepe.

Az emberek előtt akaratlanul is a múlt változatos képei tárulnak fel újra. Az ifjaké — a jövő élénk képzeletök arany álmái, a mosolygó remény; — az idősbeké a jelen és múlt. Sok helyütt az arany álmakat a sötét való, a mosolygó reményeket a csalódás gúnyos vigyorgása váltotta fel.

Nem volna rossz, ha nagy nehezen szerzett tapasztalatainkat az ifjaknak átadhatnánk! De nem lehet, vannak dolgok, melyeket nem lehet átadni, melyeket mindenkinek magának kell megszerezni.

Nézzünk körül a természetben, s látni fogjuk: hogy a tavasz viharokkal jár, — a fákot megrázza — sok virág lehull, de a gazda mégis azt mondja: „ennek így kell lenni, az őszi termés annál biztosabb.” Hadd álmódjanak és reményljenek tehát ifjaink, ez a boldog kor úgy sem tart sokáig, az ébredés keserű órája úgy is bekövetkezik; s miután az évekkel járó megdöntölközések, — hibák, — botlások, — szenvedélyek, — sötét fellegetek és nehéz viharok hoznak, mi idősebbek — tartuk kötelességünknek arra ügyelni, ne hogy a vihar, mely megrázza, vész rohammá változzék s magával ragadva összetörje őket.

Az is megtörténik gyakran, hogy ilyenkor ifjaink a másik túságba esnek, s a felébredés után nem találják magokat a valóba; — s reményt veszve bizalmatlanul — kételkedve — elkeseredve megállanak.

Ez is csak átmeneti szak.

Az év utolsó napján némi számadással tartozunk magunknak, s ha azt a bátorságot veszem, hogy a számadás következtében felmerült gondolatimat szakba öntöm, némelyek talán szívesen fogadják — és azt, a mi benne helyes sajtójukká teszik.

Valamint a pénz értékét, a forgalom nevel, úgy a gondolatra ez még inkább talál, — annak terjedni kell, — gondolat gondolatot ébreszt, s az a jó természete, hogy terjedésében fejlődik és nemesül.

Mi — kik a szenvedések és csalódások iskoláján keresztüljöttünk, nehezen szerzett tapasztalatainkat használjuk okosan, vizsgáljuk meg érzelmeinket vajjon az élet igazi ösmerete, a csalódások és

szenvedések, javítólag hatottak-e reánk? mert ezt a hatást kellene gyakorolnia; a szántó vas is felhasználja előbb a föld keblét, hogy sok és jó termést adjon.

A szenvedélyek kártékonyan hatnak reánk, lankasztják erőnket, de a fájdalom erősít edz — nemesít és érzelmeinket termékenyíti. — Tehát vizsgáljuk meg magunkat, hogy az önzés — önhiúság, szívtelenség, hiúság, kevélység és irigység szennytől eléggé megtisztultunk-e?

Mert az élet és az emberek valódi ösmerete mindig engedékenységet, részvétet, elnézést — jó indulatot, és meleg szeretetet kell hogy ébresszen bennünk.

Az életet és embereket úgy kell venni a hogy van, elváthatatlan nyomorúságai és gyarlóságaival együtt.

Az élet nem paradicsom, az ember nem angyal, de viszont: az élet nem is siralom völgye, mint sokan képzelik, és az ember nem ördög; hanem az első egy különös vegyület öröm- és fájdalomból, az ember pedig jó- és gonoszról. — És mert ilyen, szeretnünk kell ilyen állapotjában is. Az ellenmondásokkal ki kell békülni.

Az eszményi tökéletes emberek nem léteznek, szeressük őket gyarlóságai- és hibájokkal is.

Mindenki tekintsen saját szívébe: vajjon oly tökéletes-e, hogy másokra követ dobhat? — Vajjon nem ámitja-e magát, midőn azt képzeli, hogy ő jó? — Vajjon nem lehetne még jobb, sokkal jobb? — En azt hiszem, hogy a tökéletességtől mindnyájan igen messze vagyunk, a legjobbakat sem véve ki; s a gyarlókat, hibásokat és még tökéletlenebbeket, nem a hideg lenézés, megvetés, hanem a részvét és barátságos simulás által emelhetjük és nemesíthetjük.

Láthatjuk, hogy a legkedvezőbb körülmények közt levők is gyakran tévutra térnek, ne legyünk tehát túl szigorú bírák azok iránt, kikről tudjuk, hogy mindenféle nehéz kísértéseknek ki voltak téve.

Tévedni emberi dolog, de a ki mélyebben néz az élet és az emberi szív bonyolalmaiba, az igen sokat meg tud bocsátani.

Az év utolsó napján illő, számot vetni magunkkal. — Teljesítettük-e kötelességünket? Küzdöttünk-e a rossz ellen? — A jót előmozdítottuk-e?

Szeretpét az élet színpadán mindenkinek be kell tölteni, a hideg néző szerepét adni megvetésre méltó, a közönyös visszavonulás — vétek.

Tudjuk, hogy igen sok elmaradt, a mi megtörténhetett volna, s valami nagyon elégedett senki sem lehet magával.

Meglehet, hogy ez a főoka azon komolyságnak, mely bennünket az év utolsó napján komolysággal eltölt.

Utazzál szerencsésen 1873.

Légy üdvözölve 1874.

1873.

Ismét egy viszontagságteljes év gördült le a nagy mindenségbe, magával vivén örömeinket s bánatunkat.

Az örömeink rovata úgy szólván üresen áll: míg a csapások a szenvedések számára új lapot kelle nyitnunk.

Mint Torontál megye közlönye, nem fogunk hibázni, ha a lefolyt évre vissza pillantván, emlékünke idézzük meg egyszerű a lefolyt eseményeket, hogy azok felett elmélkedvén: megszüntessük azon szomorú valóság következményeit, melyeknek magunk voltunk okai.

Az 1873. év mély sebeket vágott Torontál megyében s tán évek szükségessé arra, hogy a sajnós következményű utóbajokat kiheverjük.

Midőn az ellemi csapások természetmennyéinket úgy szólván megsemmítette s midőn anyagi fentartásunkról kell gondoskodnunk; pusztító, gyilkoló angyal gyanánt tünt fel a ragály, mely annyi szerettünket a sirba temeté.

Ők már nyugszanak, csendesen aluszszák az igazak álmát s nem érzik a sors csapásait, melyeknek a hátramaradottak ki vannak téve, — s mi?! — mi csak egy áhitatos fohászszal áldozhatunk kegyeltjeink szellemének — nyugodjanak békében. —

A politikával karöltve járó utóbajoktól sem maradt, ment Torontál megye — sőt azt állithatjuk, hogy épen a rút érdeklődés süllyeszté a megyét azon zavarokba, melyeknek következményei ólom gyanánt fekszenek az ösztintén érző tiszta hazafi keblére.

A szereplés mérlege, le- és felszállott, mint a hullámoktól hányatott hajó, — mig nem végül elhullván — egy fekete vonalat hagyott maga után, mely mutatá szomorú szereplését.

Sokan buktanak meg azok közül, kik aranyreményeik homok alapján terveztek maguknak föllegrákokat, de a mulandóság keménytelen keze kerülhetlen viharral rombolá szét az emelkedő falakat s csak a környező károsultak szomorú alakjait hagyá maga után, a rosszul kiszámított építmények hideg romjai között — mig mások könnytel szemekkel nézik a bukottakat, nem azért mert megbuktattak, hanem mert oly szomorú nyomokat hagyának maguk után.

Midőn valaki helyét elhagyja, más által töltetik be s ne is kecsesse magát senki azon hiú ábránddal, hogy az ő személye pótolhatlan, — gondoskodva van, a nagy mindenségben arról, hogy legyen, ki pótolja az elmenőt. — De azért nem szükséges, hogy egy eltűnt való, vagy képzelt nagyság gyászos következményeket hagyjon maga után. — Hogy pedig ilyenek Torontálban léteznek — nem szükség tovább fejtegetni.

Egy bizonyos neme a rohamos szilajságnak észlelhető, mely szereplési viselkedéstől indítva; vakon hódol azon hiú szenvedélynek, mely a középserűséget tartja csak szolgálatában.

Ezen sajnós állapotnak következménye pedig az, hogy egymás ellen törtetve — csakis az önösseget tartván szem előtt: a közügyeket, melyet pedig annyiszor hirdetnek, egészen elhanyagoljuk.

Szabadjon a legnagyobb magyarnak, Széchenyi grófnak, ezen idevonatkoztható véleményét idéznem:

„Kortársaink és fiaink oly erőt fejtenek ki, mely a helyett, hogy elleneink előtt mutatkoznék felelmesnek, inkább a hazáikat súlyesíti mély aggodalmak közé és mely sokak által azon mozgó pótlékhoz hasonlítatik és azt hiszem, nem épen helytelenül, mely a gőz helyibe volna állítandó, de eddigelé még fel nem találtott; mert, mint puskapor, vagy tökéletes mozgatlanságban szunyadoz, vagy szikrát kapva, lehető legkisebb ellenőrség nélkül, maga körül mindent ront. Vagy más szavakkal: a jelen nemzedéknek megbocsáthatlan büne az, melyért méltán megérdemli minden jobb ember nehezítését, ki szabad institúciók divatba hozataláért viv, hogy a százszor a jobb idők és kedvezőbb körülmények daczára, mégis újra azon gyümölcstelen kurucz szellemet buzgólkodik felébredéseni, melynek nem volt egyéb eredménye mint az, hogy gyásznapokat hozott hazánkra és századokra lökte vissza nemzetünk kifejlését.”

Ezek lángszavai a nagy magyarnak, melyek úgy illenek jelenlegi viszonyaikra.

Hogy e megye mult évi történetét hüen tárgyalhassuk; szükséges előre bocsátani a lefolyt eseményeket.

Főbb eseménynek azt kell feljegyezni, hogy e megye főbb hivatalnokainak állomása ez év folytán üresedésbe jött. Ezek a megyei első tanfelügyelő, megyei főispán s alispán, s a megyében hivatal viselő főügyének közül csak egy tudta

helyét megtartani, t. i. Stefulich Mihály, a polgárok nagya.

Minthogy a megyében lefolyt eseményekről egész áttekintést szándékoznunk adni, e cikket folytatjuk. △

A reform, és a takarékoság kérdéséhez.

II.

Elmondottam multkori cikkemben, hogy magam is óhajtom az ország új területi beosztását, ha jó, és felhoztam érveimet eme kivánságnak indoklására.

Engem akkor csak ama eszme vezérelt, hogy a kicsiny megyék központi tisztikara, mely a nagy megyék tisztikarával egyenlő, megszüntetve, egy millió forint évenként megtakarítassék; s a megtakarítás kedvéért, ha már így per excerpta kell reformálni, és a reformot az új területi beosztásnál megkezdeni, üdvözöltem a törvényjavaslatot; de korántsem hittem azt, hogy az új beosztás folytán megszüntetik ugyan néhány kis vármegye, hanem ezeknek helyébe a nagyobbakból ismét kisebbek alakíttatnak, és pedig valamennyien házi pénztár nélkül; nem hittem tehát, hogy a reform után megint csak ott leszünk, a hol voltunk.

Hiszen igaz, hogy 82 megye helyett lesz 52, de én azt tartom, ha már neki rombolunk a térképnek és reformálunk, akkor 52 megye helyett lehet csak 40, és ez még észszerűbb lenne, mert megtakaríttatnék ismét 12 központi hivatal, mi szinte 840,000 fira rugna, 12 főispánnak a fizetése pedig 48,000 ft.

Ha a nagy megyék két részre osztatnak, és azokból kettő alakíttatik, ez által nemcsak nem takarítunk, hanem sértjük a megyék jogait, a nép érdekeit, az államon nem segítünk és új bonyodalmaknak nézünk elébe.

Megyénket veszem például.

Torontál vármegye nagy kiterjedésű, de még sem olyan, hogy egy központi tisztikar által ne kormányoztathassék.

Ha a Torontál megyébe bekellet kinkindai kerület mint külön törvényhatóság megszüntetetik, és Torontálhoz csatolattik, akkor meg lenne felelve a kor igényeinek, a nép érdekének a takarékoságnak tehát az állam követelményeinek.

De ha a nagy-kinkindai kerület bekebeleztetik ugyan, hanem a megye a törvényjavaslat értelmében két részre szakíttatik, „Torontál” és „Horom” vármegyére, akkor sem a reform, sem a takarékoság tekintetében nem éretik el a célt.

Elmondom mindkét kérdésre vonatkozó nézetemet.

Ha reformálni kell, akkor nem a nagy megyék szétarabolásánál kell azt kezdeni; mert lehet Torontálból négy megyét is faragni, azért még sincs valami új teremtve.

Csekély felfogásom szerint másutt keresendő a reform, és pedig fent kezdendő meg.

Leg is legelőször állítassék helyre az országnak a törvényhozó testület irányabani bizalma.

Ha ez meg lesz, eléretik a törvények iránti tisztelet, a mi nálunk a sok és heves pártoskodás folytán igen nagyon meglazult.

Ha ez is szilárdabb alapra lesz fektetve, és ha a törvény megóvatik a kijátszástól, lehetetlen hogy az ország tönkre menjen; de addig míg a törvény nem respektáltatik, addig mig annak rendelete a pártok és egyesek érdekétől tétetik függővé, hiába töprenkedünk létünk felett, hiába akarunk reformálni, az ország új területi beosztása eltörlül szemben a kivánatos nagy reformokkal.

Vegyük az adórendszert bonczkés alá, és be kell vallanunk, hogy az még nagyon is rendezetlen és ott áll, a hol Bach végezte.

Ennek következménye a gyakorlatban az, hogy minden adózó boldognak érzi magát, ha a fizetést tévára vezetheti, hogy kevesebbet fizessen; rá mondja, hogy földje vízzel van borítva még akkor is, midőn az oly száraz mint a paplő; panaszkodik, hogy a termés után még kenyére sincsen, vetőmagja éppen hiányzik; adó elengedésért folyamodik; a szalmaszála is kapaszkodik, hogy magán segítsen; és ez mind az állam rovására megy. Onnan származik az aránytalan megadóztatás, innen jön a temérdek visszaélés, mind meg anyai féreg, mely állami létünkön rágódik.

Hány ember van, a ki nem szí csempészett dohányt és szivar? a nélkül, hogy észbe juttat valakinek, hogy az által a törvény sértetik, és elvonatik attól a tisztelet; pedig a hol maguk a polgárok nem viseltetnek tisztelettel a törvény iránt, és csak azért nem sértik azt, mert félnek a büntetéstől, ott szomorú az állapot, ott haladásról nem lehet szó.

Meg kell tehát a törvénynek felelni a nemzet geniusának, szokásainak, kézen kell azt tartani minden oldalról és tisztelni és ekkor nem kell kétségbe esni a haza sorsa felett, tehát reformálni kell. Az adókörüli behajtás plane siralmas; belátja ezt minden hatóság, minden egyes ember, és meggyőződhetett arról a magyar kormány is; mert a nép a zaklatás és fosztogatásnak van számos esetekben kitéve az adóvégrehajtók részéről, miután e kényes hivatalra nem igen vállalkozhatik minden ember.

Senki sem fizet jó szántából, s mert ellenségnek tekint a pénzügyi közegeket, a hol lehet reá szedi őket; ezek pedig viszont úgy viseltetnek az adózók iránt, mint ha egy megszálló seregnek kiegészítő tagjai lennének, és ez ellenségkedés e gyűlölet mellett szenved az állami kincstár, ahnormis állapotba jön a haza pénzügye és az állam oly helyzetbe jut, minő a mostani; tehát reformálni kell.

Az adó rendszer és annak behajtási módja első vonalban reformandó, ehhez azonban a megyék szétválasztása nem kell.

Ha reformálva lenne az adórendszer és a beszédési mód, megszüntethetnék egy roppant serege a hivatalnokoknak, és ez által éretnék el a takarékoskosság első vonalban, és igen nagy mérvben.

Codificálni kell, precisebb alakú törvényt alkotni, a szóbeliséget és nyilvánosságát behozni, a közigazgatás és béke bírói intézményt felállítani, az eljárást egyszerűsíteni, és ezzel hitelünket emelni.

Az első folyamodású bíráskodási jogot visszaadni a megyének, a közigazgatást pedig nagyon, de nagyon egyszerűsíteni.

Mielőtt erről tüzetesen szólnék, nem hallgathatom el némi megjegyzésemet az új területi elosztásra vonatkozó törvényjavaslata névére.

Torontál vármegyéből kettő alakítatik, „Torontál” és „Horom”.

A törvényjavaslat már kijelöli a szolgabírói székhelyeket, és egyet T.-Becsére, egyet Beodrára, a harmadikat Kikindára, a negyediket Török-Kanizsára, az ötödiket Ó-Bessenőre, a hatodikat Lovrinba, a hetediket Nagy-Szent-Miklósrá, végre a nyolcadikat Zsombolyára teszi.

Török-Becsén nincs adóhivatal, az ide N.-Becskerekre tartozik, tehát fizetni jön Horom vármegyébe.

Beodrának, mely másfél órányira fekszik Török-Becsétől, sem járásbírói, sem adóhivatala, de kerületet sem tudnék számára alakítani.

Ó-Bessenőnek szinte nincsen járásbírói és adóhivatala; ép úgy mint Lovrinna; hát minek oda a szolgabíró? ha már centralisálni, és a hivatalokat egy helyre összpontosítani akarják.

Mondhatnék még számos ily megjegyzést, de azt a jövőre hagyom; egyelőre csak azt jegyzem meg: nem-e jó lenne a megye bizottságát összehívni, elébe adni a törvényjavaslatot, és elkérni tőle a véleményét? mely ha nem is mérvadó, de minden esetre arra szolgálhat, hogy a kormány megtudja azoknak óhajait azoknak észrevételeit, kiket boldogítani kíván a törvényjavaslat által.

Igaz, ott vannak képviselőink, de hát azok nem fognak nehezíteni reánk, ha előbb folyamodunk hozzájuk orvoslásért, sem hogy a baj megtörténjen, mert attól tartok praecipitáltak ez ügy, és akkor mint szentesített törvényt bántani nem leend szabad. Vannak a megyékben szinte jó hazafiak, a kik alá tudják rendelni tulajdon érdekeiket a közösöknek, nem kell tartani attól, hogy családi vagy magán érdekek kedvéért ferde vélemény fog adni, ha pedig csakugyan helytelen leend a vélemény, annak felrététele nagyon egyszerű dolog, hanem megtartanék azon szent mondat: audiatur et altera pars.

H ad f y D ö m e .

Még egyszer az inség és a kikinda-pancsovai vasut.

(Országgyűlési képviselőnknek ajánlva.)

A „Torontál” 51-dik számában azon vízi munkát, a mely a Nm. közlekedő ministerium által a Duna és Temes között az inségek számára kijelöltetett mintegy 300.000 köböl töltésre 1.000.000 napszámra és 1.500.000 fra számítottuk ki. Ezen számítás két okból téves, és pedig először azért, mert későbbi értesülésem szerint azon töltést, mely a Temes mellé esik, a Temes-Begavölgy-társulat nem csak magára vállalta, hanem azt úgy készíteti, hogy már több mint 2 hónap óta 300 napszámra foglalkozik ott, egy köb-ölet két munkás naponként 1 ft. 60 kr-ért o. é. készítvén, és így

másodszor: miután a 300.000 köb-ölet töltésből eszerint mintegy 50.000 köb-ölet tesz az, a mi a Temesre esik, és a vállalkozó szegedi Deusch nem keresi ki erre az inségeknek, hanem leginkább az ő rendes munkásaival végzeteti azt, kiderül, hogy az érintett vízi munkából az inségek számára alig marad több 250.000 köb-ölet, mely 500.000 napszámot és 1 ft. 50 kr-ával köb-ölet véve tesz 375.000 ft. ki, mely kereset tehát az idevaló 2/3 föld-birtokosok is legalább fél annyi inségesek szükségsein, és pedig annyival kevésbé lenditene valamit, hogy maga a munkás élelmézése fel-emészténé azon 75 kr-ért, mely egy napszámra naponként esnék, miután a munkás távol családjától kénytelen élelmet idegen kéz által készíteni, és vásárolni e drága időben, midőn egy élvezhető kenyér 1 ft-on kel, ha pedig a munkás éhezik, akkor a dolgot nem bírja — és ha mégis dolgozik — munkájában csak keveset halad, tehát avval naponként a 75 kr. sem keresi meg. 1 ft. 60 kr. helyett pedig csak 1 ft. 50 kr., azért kell számítani, mert ama rendes munkások ama bére, azért ütt feljebb, hogy azok oly időszakban is, ama bérért dolgoznak, midőn a mezei munka a kézi munkát megdrágítja, de különben is, az 5 kr., mellyel ezek többet kapnak, annyit nem javítanak az inséges sorsán, hogy evvel 80 krra rügő nap-számból családjának tartására meglehetősen többet takaríthatna meg — szóval szerencséről beszélhetne azon inségesek, aki naponként maga élelmére 40 kr. beérné, mert akkor családja számára ugyan naponként ama bér mellett 40 — eme mellett pedig 35 kr. tehetné fére.

Hogy tehát a jövő aratásig még ily módon is legyen az inségeseknek segítve, a dunai vízi munkán kívül, mellőzhetlenül szükséges, hogy még más munkaadással is legyen az inségeseken segítve, mely, hogy kielégítő és bizonyos is legyen, alig lehet más — mint már előbbeni cikkemben kimutattam — más mint a kikinda-pancsovai vasut munkája, a mire tehát a Nm. kormányt és országgyűlési képviselőinket figyelmeztetni nem szűnök.

N.-Becskerek, 1873. decz. 30.-án. (C)

Az új területi felosztás.

A belügyminister három törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, melyeknek sokkal nagyobb fontosságot tulajdonított, hogysem ne sietnénk azok lényeges tartalmát röviden megismertetni addig is, míg azoknak és indokolásaiknak teljes szövegét közölhetjük.

Az első törvényjavaslat a törvényhatóságok területének szabályozása és új beosztásáról szól és öt fejezetből áll.

Az első fejezetben több törvényhatóság egyesítése és ujjaalakítása foglaltatik.

Nevezetesen:

1) A Jászkun kerület, mint törvényhatóság megszüntetetik és a nagykunsági részéből Külső Szolnokkal egyesítve Kunmege név alatt Kardszag székhelyllyel egy törvényhatóságot képez.

2) A Jászság Hevesmegyéhez csatolatik, székhelye Eger.

3) A Kiskunság Pest, Pilis és Solt t. e. vármegyékbe bekebelezetetik és ezen megyékből két törvényhatóság alakítatik, Budapest és Kecskemét székhelyekkel.

4) Bács-Bodrog t. e. vármegyék két törvényhatóságra osztatnak Zombor és Szabadka székhelyekkel.

5) Komárom-Esztergom egyesítetik Komárom székhelyllyel.

6) Mosony és Győr egyesítetik; székhelye Magyar-Ovár.

7) Zólyom vármegye a privigyei járással Bars és Hont éjszaki részével egy törvényhatóságot képez; székhelye Besztercebánya.

8) Bars többi része Hontvármegyével Ipolyság székhelyllyel egyesítetik.

9) Árva, Turóc, Liptó, Rózsahegy székhelyllyel egyesítetnek.

10) A szepesi XVI. városi kerület Szepes vármegyével egyesítetik.

11) Torna Abaujval, Beregh Unggal egyesítetnek, az utóbbinak székhelye Ungvár.

12) Ugocsa mint önálló törvényhatóság megszüntetetik és az éjszaki része Mararos, a déli része Szatmár vármegyébe bekebelezetetik.

13) A Hajdu-kerület, Szoboszló kivételével, Szabolcs vármegyébe bekebelezetetik, székhelye Nyiregyháza.

14) Kraszna és Közép-Szolnok Zilah székhelyllyel egy törvényhatóságot képeznek.

15) Debreczen város pusztái ezen törvényhatóság alá helyeztetnek.

16) Csanád vármegye Csongráddal egyesítetik, kivéve Mezőhegyestől kelet felé eső részét, mely Csanád vármegyéhez csatolatik. Az egyesített Csongrád-Csanád székhelye Szeged szab. kir. város.

17) A nagy-kikindai kerület Torontál vármegyébe bekebelezetetik, és e megyéből két törvényhatóság alakítatik: éjszaki része megtartja a Torontál nevet Nagy-Kikinda székhelyllyel, déli része pedig Horom nevet nyer Nagy-Becskerek székhelyllyel.

18) Temes és Krassó déli részeiből új megye alakítatik, Keve név alatt, Vercséc székhelyllyel.

19) Krassó megyének éjszaki része Szörénynyel egyesítetik.

20) Hunyad és Zaránd egyesítetnek. Székhely Déva.

21) Kővárvidék, Belső-Szolnok és Doboka egyesítetnek; székhely Deés.

22) Beszterce, Naszód vidékek egyesítetnek, Belső-Szolnok, Doboka és Torda keleti részeinek hozzácsatolásával, Torda név alatt Szász-Régen székhelyllyel.

23) Kolozs és Torda nyugoti részei és Aranyosszék egy törvényhatóságot képeznek; székhely Kolozsvár.

24) Alsó-Fehérmegye és Küküllőnek nyugoti nagyobb része egyesítetik; az elnevezés Küküllő vármegye, a székhely Nagy-Enyed.

25) Maros, Csik és Udvarhelyszékek, valamint Küküllő megyének keletre eső kisebb része Maros vármegye név alatt Udvarhely székhelyllyel egy törvényhatóságot képeznek.

26) Felső-Fehérmegye, mint különálló törvényhatóság megszüntetetik és részei azon ujjaalakított vármegyékbe bekebelezetnek, a melyek kerületén fekszenek.

27) Szászváros, Szászsebes, Szerdahely, Nagy-Szeben, Medgyes, Segesvár, Nagy-Sink és Ujegyház székek, továbbá Felső-Fehérmegyének e székek közt fekvő részei és Fogaras vidéknek nyugoti kisebb része Szeben vármegye név alatt egy törvényhatósággá alakítatnak. Székhely Nagy-Szeben.

28) Köhalm és Háromszékek, Brassóvidék és Fogarasnak keleti nagyobb része, valamint Felső-Fehérmegyének közbeeső szigetei Brassó vármegye

minden év végén, volt légyen annak története örömteli, avagy szomorú.

S mi a felelet ama kérdésekre?

Ne ámitsuk önmagunkat hanem valljuk be őszintén, hogy nem!

Mert, hogy legelől említsük, képesek vagyunk-e az országos érdekkel felkarolt közmivelődésnek csak a legcsekélyebb mozzanatát is az elmúlt év vívmányaként felmutatni? — Semmit.

A siker csodáshatásu rejtélye; az egyesületi szellem, mely egyedül képes hatalmas eredményeket producálni, nálunk bilmesekre verve teng. Gazdaszatunk a szűnni nem akaró árvek folytán halálküzdelmet vívja; ipar és kereskedelmünk pang; fűgymanusium ügye hasonló a vajúdo hegyhez, mely eget szült; a kikinda-pancsovai vasut ügye a boldogok álmát alusza, s mi igyekvünk fel nem költeni az alvót. Iparegysületről, tudományos és művészeti társulatokról szó sincs, pedig a kezdeményezés itt is a kormány részéről történt erkölcsi és anyagi támogatást ígérő leirában. A világtárlatot elmulni engedjük anélkül, hogy csak egy embert is küldöttünk volna fel megyei költségen, az emberi elme reánk nézve legszükségesebb vívmányainak tanulmányozása és annak idején alkalmazása végett.

Pedig ha igaz, hogy van a magyarnak elég tenni valója hazájában, úgy az is igaz, hogy e sok tenni való közül az oroszlanrész az alvidéknek jutott.

Nálunk, kik heterogen elemek közé szorítva, minden oldalról fenyegetve, a védelmi eszközöknek nem nagy bővében, erőnk legjobb részét az önfentartás küzdelmeire vagyunk kénytelenek vesztegetni: nálunk a legcsekélyebb közmívelődési, gazdasági, ipar vagy kereskedelmi mozzanatnak is kettős hivatása, rendeltetése és fontossága van, s a legszerényebb köz- vagy magánintézet is nem pusztán mint egyesületes, vagy haladási közeg, hanem mint nemzetiségünknek egyik hatalmas oszlopa, Palladiuma itélendő meg.

És mégis, ha mindennek daczára nálunk

az elmúlt évben mi sem történt említésre érdemes, ezen szomorú körülménynek oka nézetünk szerint nem a sors csapása volt, mert hisz a balsorsban tünk ki egyesek egy mint egész testületek életképessége, hanem az, hogy a politikai párt szenvedély hullámai sokkal meszebb terjedtek, mint a meddig terjedniök szabad s úgy legfontosabb helyi érdekeink is egyesek vagy pártok érdekeivel zavartatván össze, e fogalomzavar következtében léteülest s elintéztést nem nyerhettek. Pedig az elpazarolt idő s elforgácsolt erő visszahozhatlanok.

E rövid sorok azok, miket az újév küszöbén az elmúlt esztendő emlékezteték szemtelni kötelességünknek ismertük.

A multtal számot vetünk, s most forduljunk a jövő felé. Mit rejt homályos fátyla alatt, áldás vagy átok magvát hordja e méhében még nem tudjuk; de hogy a teendőik egész halmaza áll előttünk, azon kételkedni senki sem fog, ki megynék mai állapotát s e sorokat figyelmeire méltatta.

Czikünk végéhe közledevdn legyen szabad még azon reményünknek adni kifejezést, hogy mindazok, kiknek kezébe a gondviselés ezen „árva”-megye sorsát letette, azon erőt szándék és változhatlan akarattal vezéreltetve fogják régi helyeiket a közügyek téren elfoglalni, hogy egyéni ambícióit és sértett önérdéket félretelve, lelkök és tehetségök egész erejével fognak odamüködni, hogy a jelen évet megynék történetében a közjólet emelésére intézett fáradszatot buzgalom és nemes vetelkedés által korszakot alkotóvá, örökre nevezetessé teendik.

Legyen szabad hinnünk, hogy e megye lakossága segédkezet nyújt a nagy munkában, hogy megváltva költőfejedelmünknek „az ősei porához visszatérő” irt arany sorait egykor elmondhassuk:

Köszönjük élet álmódásidat

Ez jó mulatság, férfimunka volt.

Boldog új évet!

+

TÁRGZA.

1874.

Ismét egy év merült az örök lét tengerébe, ismét egy évvel lett öregebb a föld, az emberiség, s a szüntelen vénülő, de soha el nem muló idő. Saturnus mohón ragadta meg áldozatát, s mi, kik az elhalt esztendő rideg ravatalánál állva üdvözöltük az elhunytak halála által életet nyert ifju évet, annyiféle érzéssel szívünkben mondánk a távozonak „Isten hozzád”-ot, a hányan valók. Mert van-e csak egy is közöttünk, kinek ábrándképei teljesültek, kinek reményvirágából legalább egyet le nem tépett volna a való? Nincs! mert minden év megtermi a maga gyümölcsét, s megköveteli a maga áldozatait; az új évhez reményeinket fűzünk, s az elmultra nem teljesült reményeink fölött keserűséggel emlékezünk vissza; ez oka, hogy mig az ifju évet örömmel üdvözöljük, s forró rokonszenvet szoritjuk keblünkre, addig a kiszolgált bajnokot részvétünkre sem méltatjuk. „A mör megtette kötelességét; mehet.”

Pedig hányan vannak közöttünk, kik, ha az újév küszöbén egy átható tekintetre méltatnak az elmúlt év esélyeit, megvizsgálják belvilágukat, aligha nem pirulva vallanak be, hogy reményeink elhervadásának önmaguk az okai. Az emberek túlságosan önszeretőek, és vajmi kevesen vannak közöttünk, kik a „nosce te ipsum” örökigazsága elvét önmagukra alkalmazni szeretik, s épen azért a balesetek indokait mindig másokban, de önmagukban sohasem keresik; pedig ha ezt tennék, vajmi kevés reményt fűznének az új évhez, s mily kegyelettel emlékeznének az elmultra.

Mi, mint a megye közvéleményének organuma, legyünk méltányosak s hű sáfárként újév napján, e forduló pontján a haladó időnek nyissuk meg az elmúlt év emléket, hogy lássuk, mit kell tennünk a jövőben.

És itt önkéntelenül felmerül előttünk a

kérdés: megtettünk-e mindent, mi tehetségünkben állt, e megye érdekeinek fentartása és megővéására, s az ezzel karöltve járó közjólet emelésére? megtettünk-e mindent, mit tőlünk a korszellem, haladás, és egy magát műveltnek tartó nép kifejlődött igényei kívánnak?

Mielőtt ezen önkéntelenül felmerült kérdésekre válaszolnánk, legyen szabad előbb néhány szóban az elmúlt év történetét körvonalozni.

Tagadhatatlan, hogy hazánk legujabb történetében egy év sem hordta méhében annyi tanulság magvát, mint az elmúlt esztendő. A szűnni nem akaró elemi csapások kiapasztották jövedelmi forrásainkat; a krach megrendítette a közhittel, a kölcsönös bizalmat; s polgáraink nagy részét a bukás örvénye felé sodorta; az erre következőkét s országoserte dühöngött járvány megrabolta munkaerőnk, s szaporította azon gyámoltalan özvegyek és árvák ugys nagy számát, kiknek könnyűt a jótékonykosság balzsamával letörölni, a megmaradtak vannak hivatva.

A balsors ezen szomorú csapásai, melyek közül csak a második az, melyet emberi balszenvedély szült, — teremteték elő társadalmunk mai állapotát, melynek főjellemonásait kimerültség, önbizalmatlanság, kedvtelenség, bányadság és örökös panasz képezik. In natura non datur salus, s így a mai helyzet csak természetes következménye az imént felsorolt okoknak. S valóban, ha visszapiillantva az elmúlt év történetére, abban mai zilált állapotunk és viszonyaink előjeleit látjuk, első pilanatra úgy tetszik, mintha a fentebb önkénytelenül felmerült kérdések nem csak hogy jogosultsággal nem bírnak, hanem egyáltalában reájok felelni is fölösleges.

Ez azonban csak látszat; mert igaz ugyan, hogy az elmúlt év csapásai oly rendkívüliek és megrázók voltak, hogy szomorú következményeiknek korlátozása is egész lélek jelenlétüket vette igénybe, s folytonos órállásunkat tette szükségessé; mindazonáltal azon kérdések erejét nem veszthetik el semmiféle körülmények között, s változatlanul intézhetjük magunkhoz

név alatt Brassó város székhelyvel egyesítettek.

A II. fejezet a városi főispánok megszüntetése, továbbá a kisebb városi törvényhatóságok az illető vármegyékbe való bekebelezése iránti intézkedéseket foglalja magában.

Nézetek a regale-ügy megoldásáról.

Bárha való, hogy az alkotmányépítés körüli ama egyszerű készülődések, melyek az országgyűlés legközelebbi session-ára már is számos és igen fontos organicus törvényeket láttanak a törvényhozás asztalán, — nem mulasztjuk el mégis, hogy egy futó pillantást ne vessünk a hűbériség azon maradványaira, melyek az urbériség eltörlésékor az 1847-ki országgyűlés által meg nem szüntetett, törvényes érvenységükben a mai napig megmaradtak. Ilyen többek közt különösen az italmérségi jog, melyet mind a provisorius kormány patensei tetemesen megnyirbáltak ugyan, mind az új ipartörvény eléggé összesugorított, de melyet kellőleg mind a tulajdonosokat illető karmelésre nézve, az ancien regime épügy, mint a jelen kormányzat, szabályzatlanul s megoldás nélkül hagyott.

Miután pedig eddigelé a földesuri jogok nagy része nem csak elvben, de tényleg is megszüntetvén s az urbéri viszonyokkal a hűbériség legjelentékenyebb attribútumai eltöröltettek, meggyőződésünk szerint mind az állam mind az egyes polgárok érdekében, s különösen minden feudális salaktól ment, korszerű és szilárd jogállapot keresztülvitelére elkerülhetetlen, hogy a kérdéses regale-jog a volt földesurak törvényes igényeinknek csorbítása nélkül szabályoztassék, illetőleg váltassék meg.

A korcsmáltatási jog, törvényessége dacára, nem csak az egyes községeket, hanem az összes utazó s fogyasztó közönség kényelmét is érdekli, tehát nem csak monopólium, hanem egy részből a szabad iparnak, más részből a közrendőrségnek is kitűnő tárgya. E kizárólagos jogot a mai korviszonyokkal szemközt állítva, az új állapot elkerülhetetlen fejleményeként tekintjük és következtetjük, hogy először semmi polgári keresetmód bizonyos néposztályhoz kötve nem lehet; másodsor: a volt földesurat tehát korcsmáltatási jogától egyszerűen megfosztani nem igazságos ugyan; — de harmadsor: minthogy a jog különben is csak mintegy függeléké a régibb hűbéri kiváltságoknak, — a jogegyenlőség és iparüzleti szabadság jelen korszakában tovább nem tarthat. Egyszerű s minden kárpótlás nélküli megszüntetés azonban, sem a tulajdon, sem a nemzetgazdasági tekintetek szempontjából nem helyesíthető.

Nemzetünk azon osztálya ugyanis, mely az urbériséget önként hozta áldozatul a szabad eszméknek, s mely egykori tulajdonáért még a megváltás terhére is feleslen viseli a néppel, nem kötelezhető egy oly újabb áldozatra anélkül, hogy vagyonának enervált állapota vagy terhei növekvő súlya alatt össze ne roskadjon. De nem mellőzhető figyelem nélkül azon körülmény sem, hogy ma már számtalan honpolgár éppen az urbériség elvesztése s annak csekély kárpótlása miatt leginkább a regale-jogok haszonbérletéből él, s hogy ha még ezen jogok elvételével is könnyűvé válna a megváltás, a pauperismus beláthatatlan mérvű arányban terjedne hazánkban, azonnal. Pedig ez még csak egyik oldala a nemzetgazdasági érdekeknek; mert hát mit tennének s hová jutnának azok, kik csekély jóságukat a regale jogokkal adták hosszas időtartamra bérbe? Nem zavarnának-e össze minden bérleti viszony, s a rövideget szenvedő bérlelőket nem éppen azoknak kellene-e kárpótolniok, kik magok is megkárosodtak?

De, midőn mi egyrésztől joggalán sőt erős szakos eljárásnak tartanok is az italmérségi regale olyszerű szabályozását, hogy t. i. az minden méltányos kárpótlás nélküli szüntessék meg, másrésztől abban sem látnánk nagy nyereséget s áldást, ha mindjárt maga az állam vállalta is azt meg. Azon védpáizsnak előnyeit, melyeket a nemzeti becsület ígértében az urbéri kárpótlásnál nyertünk, a mai időkben alig köszönné meg már valaki. Az állami megváltásnál ugyanis itt sem lehetne más módot követni, mint ami az urbériségek megváltásánál követeltük, t. i. hogy a váltásdíj fizessék azok is, akiknek soha semmiféle regalejogaik sem valának. De kinek tetszenek ez, s ki lenne hajlandó ily bolond nagylelkűséget ismételve gyakorolni?

Elvben tehát az italmérségi regale nem egyszerű jogelkobzás, hanem méltányos megváltásának levén szószólói azon kérdésre, hogy ki által s mikép történjek ezen megváltás, azt válaszoljuk: a községek jelöltesse ki az italmérségi regale jövőndő tulajdonosainak, de egyszersmind köteleztesse, hogy egy bizonyos határidő alatt a megváltást megkezdjék s befejezzék vagyis a váltásdíj kifizessék. Tehát mi határozottan azt kívánjuk: hogy a törvény záros határidő alatt kényszerítse a községeket a regale megváltására s ebben a volt tulajdonosok se tehessenek semmiféle akadályt. Mi is lenne abból, ha a törvény csak amúgy facultative intézkedvén, egy részből a községekre bízna, hogy mikor tetszik magokat megváltani, másrésztől a szabad ipar roppant megzavarására a volt földesurakra bízna, hogy mikor kívánják megváltás alá bocsátani regalejokaikat? — A következményeket mindkét oldalról könnyű belátni. Egy részből a volt tulajdonosok végtelen ideig tartatnának függőben; jövedelmeik ez águ forrása bizonytalanná válnék, biztos bérleteket sem erre sem jóságaikra nem köthetnének, szóval okszerű, rendes gaz-

dászatot nem üzhetnének; másrésztől: az ipar-szabadság szembélyességé, a jogegyenlőség s democraticusnak dicsekedett állapotunk álomképpé válnék.

Ilyesmit nem akarhat, nem tehet a törvényhozás!

Nem vonjuk kétségbe, hogy a kiváltságos osztály most minden fillérenyi veszteséget mélyen megérez, de azt is tudjuk: hogy ezen osztály maga ösztönszerűleg vágyik szociális állapotaink s jogviszonyaink oly rendezettségére s megalapodására, mely a hűbériségnek, nyomásnak és elégtelenségnek minden ürügyét elhárítsa.

A közjő és magánérdek egyaránt igényli ezen áldozatot. S habár e kérdés megpendítése egy némely kedélyre kellemetlen hatást teend, de nem csak hogy e sebeket gyűlöletes kapcsaiból kitisztult polgári állapotok üdvösség rövid idő alatt behozhatunk hanem azon felül e hűbérjogi maradvány rendezése alkalmat és eszközt nyújt arra, hogy a földbirtokos osztály pénzülkében elvezetvén ezen jog haszonvételét is, a nyert tőkét biztos sikerrel fektethesse egyéb jószágai, s főszerelt birtokának időszervi fölvirágztatása által egy részből adósságaitól meneküljön másrésztől függelensége s erkölcsi súlya alapját vesse meg. U.

Egy szó a középtanodai előkészítő osztályok érdekében.

Több ízben volt már alkalmunk a hírlapok hasábjain úgy, mint a szakértők gyűlékezéseiben véleményekkel találkozhatni, melyek a középtanodai előkészítő osztályokat, minden bővebb indokolás vagy legalább meggyőző érvek mellőztével, elvetendőknek tüntették fel.

Sőt legújában maga a tanügyi bizottság is pálezt tört fölöttük és így a halva születendő gyermek, mielőtt a világba, — értem az országgyűlésbe — jöhetett volna, már is eltemetették.

Pedig ha megfontoljuk, hogy a középtanodai előkészítő osztályok az által, hogy a középtanodákba lépőknek megkiváncsoltatva előkészítő osztályoktól az elemi iskolákhoz való lényegesen különböző középtanodai módszerhez is szoktatják a tanulókat és így elhárítják rájuk nézve azon nehézségeket, melyekkel különben az elemi iskolából közvetlenül a középtanodákba lépőknek a legnagyobb erőfeszítéssel kell megküzdeniök; akkor még sem tekinthetjük az előkészítő osztályokat egészen mellőzhetőnek.

Vagy tagadhatni-e, hogy a középtanodákba lépő növendékek hosszas visszamaradása (még ha a lehető legjobb elemi iskolákban készítették is elő a középtanodára), főleg a középtanodai módszernek az elemi iskolákétól való különbözőségének tudható be? És ha ez így van, — pedig a ki az alsóbb osztályok és különösen az első osztály növendékeinek lassu haladását észlelte, legkevésbé sem vonhatja kétségbe állításom igazságát, akkor a középtanodai előkészítő osztályok felállításának szükségét nemcsak tagadni nem lehet, — sőt el kell ismernünk, hogy az, középtanodáink új-jászervezésének egyik szintén fontos, elodázhatatlan kérdését képezi.

Egészen helyesen veszi fel ez okból a középtanodai törvényjavaslat az előkészítő osztályokat és csak sajnálkozunk kellene, ha egyesek nem is eléggé okadott ellenvéleménye szempontjából az országgyűlés elejtené azokat.

A középtanodai előkészítő osztályok nevelései fontosságát különben leginkább vélelem indokolhatni azzal, hogy hivatkozom Poroszországra, mely jölehet elemi iskolái sokkal jobbakk és aránylag számosabbak is mint a mieink, a középtanodai előkészítő osztályokat, több éve már, hogy behozta, és ez által magát a középtanodai oktatást is egy lépéssel előbb segítette.

Mennyivel inkább szükségesekek azonban nálunk a középtanodai előkészítő osztályok, hol tudvalevőleg az elemi iskolák igen gyenge labon állanak, sőt igen sok helyen nagyobb területen egészen hiányoznak is! — Fölhozzom p. o. Erdélyt, hol több mérföldnyi területek egyetlen egy teljes elemi iskolával sem bírnak. Az ily helyeken azután a szegényebb sorsú szülők, sőt még a tehetősebbek is, miután 6—7 éves gyermekeiket rettegnek már e korban idegen kezekre bízni, a helyett, hogy 8—10 mérföldre eső elemi iskolába küldenek, őket a falusi iskolában kénytelenek előkészíttetni. — Nem csoda azután, ha az ilyen falusi iskolákból jövő gyermekek minden előkészítéssel nélkül jutnak a középtanodákba, hol azután rendkívül módon megneheztvén a tanár munkásságát, megakasztják a közös haladást is és így nagy kára lesznek az oktatásnak.

Erre igen könnyen azt lehetne mondani: ott van a felvételi vizsga, meg kell buktatni az ily előkészítetleneket! — Csak hogy uraim, ez esetben az előkészítetlen növendékek nagy száma miatt egyes középtanodáink alig kaphatnának növendékeket. A humánus tanárnak nem marad tehát egyéb hátra, minthogy az önhibájokon kívül előkészítetlen növendékeket is fel kell vennie, és így középtanodáink megtelnek minden alapot nélkülözö előkészítetlen növendékekkel, kik egyik évről a másik évre csak is a tanár kegyelméből tengődnek, és ha ez uton sikerült is átuszniok a középtanodai tanfolyamot, rendesen üres fejjel, minden valódi képzettség nélkül rázzák le magukról az iskola porát, és maguknak úgy, mint ember-társaiknak a helyett, hogy használnának, inkább csak terhökre lesznek. Pedig ha alkalom adatot volna az ily falusi iskolákról jövő előkészítetlen növendékeknek is az előkészítő osztályban sajátítani el a szükséges ismereteket, mennyi minden másfént történéhet a tanár ak-

kor! Azért, ha már takarékosági szempontból ott, hol az elemi iskolák jog, nem is állítanak előkészítő osztályok, legalább állítassanak azon helyeken, hol az elemi iskolák hiányosak vagy egészen hiányoznak. K.

HIRHARANG.

* (Boldog új évet.) Ez év első napján azon reményben bocsátjuk utra lapunkat, hogy legközelebb ismét találkozunk azon régi, bizalmas arccokkal, pártfogokkal, kik lapunkat eddigelé támogatták, bizalommal megajándékoztak; nyugtassa meg őket azon öntudat, hogy lapunkban az iradalmat is támogatják, mely minden magyarnak egyik legszentebb kötelessége. Kívánjuk, hogy a jövő legyen mindenben gazdagabb mint az elmúlt év, s mit ez meg nem adhatott, adja meg az 1874. Legyenek földjeink termékenyebbek, hogy a mezőgazdaságba befektetett tőkék ne heverjenek gyümölcstelenül; hiszen a szellemi tőkén kívül a föld az, mely gazdaggá tesz, fenntart és — megtart a jövőnek! Szellemi törekvéseink legyenek kihatottabbak, sikerteljesebbek, úgy az iskolákban, mint a közéletben a közelmúltnál, midőn egyesek erőfeszítése majdnem nyomtalanul veszett el a nagy tömegben; a népek pedig adjon az Isten fogékony szellemet, ép szívet, jó erkölcsöket, kitartó erőt a munkára. hogy közöserővel újja alkothassuk a társadalmat, melynek vérző sebeit áthoztuk az új évbe, s gyógyításra várunk... Soha még jobban nem voltunk egymásra utalva mint most, midőn az országos átalakulás, reformok, építkezéseknél egyesek erejére, összerakására van létvé az alap; hogy a befejezés egy kultur néphez méltó legyen, meg kell tagadnunk önmagunkat sokszor a közösmunkában, s beállni nemzetnapszámoknak. Sokat, igen sokat kell dolgoznunk, melyhez az Isten adjon erőt és szerencsét, mindenkéftel pedig boldog új évet! A viszont látásra.

* Huszár Imre képviselő úr igen t. barátunk, egy „Középpárt“ című napilapra adta ki az előfizetési fölhívást. — E lap az országgyűlési középpárt organuma teend. Huszár Imre journalistikai neve elég kezeség arra nézve, hogy az előfizetők jó napilapot fognak nyerni. Előfizetési ára: egy évre 16 ft., félvésre 8 ft., negyedévre 4 ft. az előfizetés postai utalvánnyal legkönnyebben eszközölhető.

* Ismételve figyelmeztetjük a bálozni akaró családokat, hogy azon igéretöket, hogy a farsangi estélyeken minden fényűzést mellőzni fognak, valahogy el ne feledjék megtartani. A bálkirályné részünkről csak a legegyszerűbben megjelenendő ürügy lehet. Azt a pénzt amit a pompás ruhára elköltenénk, inkább adjuk a szegény csehöz árva segélyezésére.

* A magyar írók és művészek társasága 1874. évi jan. 11-én délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlést, melyre a társaság tagjai tisztelettel meghívattak. Tárnyak: Elnöki jelentés a lefolyt évi működés mozzanatairól; az évi számadások megvitatása s a választmány 20 tagjának és az elnök, alelnökök, titkár és pénztárnok megválasztása. Budapest, decz. 27. 1873. Szigligeti Ede, az „írók és művészek társaságának“ elnöke.

* A „magyar írók és művészek társasága“ mint halljuk, egy könyvtár létesítésének költségeire zártkörű táncvizsgálat tartását határozta el a farsang alatt. A választmány e táncvizsgálat körüli teendőikkel az estélyek rendezőségét bízta meg, mely a czél sikeres elérése végett — a választmánytól nyert engedély folytán — nagyobb bizottsággá alakult, s mult vasárnap délután 3 órakor tartja első értekezletét a társaság helyiségében. E bizottság névsorát közelebb hozzuk, ugy a többi értesítéseket is e táncvizsgálatról: mihelyt a részletek meglesznek állapítva.

* A pancsovai kerületben Stojacsokovits Sándor képviselő jelölt úr kör utja, valóságos diadal menethez hasonlítot, néhány község az omladínat otthagytá s áttért a Deákpárt jelöltjéhez. Megválasztása több mint valószínű, mind annak dacára, hogy az omladina mindent elkövet, hogy fanatikus magyar faló jelöltjét keresztül vigye.

* Taborszky és Parsch műkereskedésében megjelent: Ständchen (Leise flehen meine Lieder) von Franz Schubert, zongorára átirta Smith; ára 60 kr. — Ösi lombok, keringő, zongorára szerz. Fahrbach Fülöp, ára 80 kr.

* Az omladina mint a tengeri szörny naponkint követeli áldozatait. Vannak fanatikus öregek és tapasztalatlan fiatalok, kiket haláljukba kerítve céljaik elérésére használnak fel, ugyan is Ujvidéken e napokban Gyorgyevits Milánt elfogták. E tapasztalatlan ifjú mint tudjuk — előbb az ujvidéki szerb gymnasium tanára volt s 1872. október havában b. Majthényi László akkori szerb ügyi kir. biztos ellen a „Zásztavában“ compromittáló leleplezéseket tőnközé s felve talán ezek következményeitől, (noha közbenvetőleg legyen mondva, minden rémhíre dacára, b. Majthényi igen szelíd kir. biztos volt) Gyorgyevits uram Belgrádban szökött s itt eleintén más lapokban, később pedig a saját szerkesztése alatti „Branik“-ban mód nélkül izgatott minden ellen, ami magyar. Utóbb azonban ugy látszik belátta, hogy mégis csak jobb élni a magyarok zsarnoksága (!) alatt, mint a szabad (?) Szerbiában, és haza kívánkozott: Atyja által tehát Zágrábban és egyebütt a befolyásosabb egyénekhez hazatérhetése végett Andrásy grófnál közvetítöket kerestett, s ezek segítségüket valóban meg is ígérték azon föltét alatt, ha Gyorgyevits a belgrádi magyar-osztrák főconsulnál folyamodást ad be s fogadást tesz, hogy ithon politikai izgatásait nem folytatja. — Az extanár ur és exmagyar Gyorgyevits azonban a budapesti miniszter-krízis alatt már elérkezettnek hitte az időt

minden ígértet és biztosíték nélkül hazatérhetni, gondolván, hogy Magyarország ugyis nem sokára teljesen felbomlik s ha még s a mig tartana magát: majd megvédi őt az ujvidéki próféta; és csakugyan hazatért Ujvidékre s beállított a „Zásztava“ szerkesztőségébe; ám itt utól érte őt a Nemezis s december 20-án a szerkesztőségben elfogatott. Kiegészítésül meg kell azonban jegyeznünk, hogy elfogatására dacára előéletének, nem politikai okok szolgáltattak okot, hanem az, mert a debreczkai 6-ik honvédszázalójba, mint illetékes hadköteles, már előbb be volt sorozva s így most szökevénykép tekintetik. A délvideken általában sűrűn fordulnak elő oly esetek, hogy hadköteles ifjak, ugy a rendes sorhadi, mint a honvédszolgálat elől Szerbiába menekülnek, így játsván ki az általános hadkötelezettségét.

* Ha valaki meg érdemelte a kitüntetés, ugy bizonyára a Duna-gőzhajózási társulat tevékeny forgalmi igazgatója Medgyaszay István ur megérdemli. Az ő tiszteletére rendezett estély a legjobb kedéllyel folyt le, a társulat tisztviselői közül részt vettek még a sormány és város főbb tisztviselői, lapszerkeztők s nevezetesebb kereskedők, hogy neveke említsünk: Ráth Károly főpolgármester, Kammermayer polgármester, Ribáry minisiteri tanácsos, Kecskeméthy Aurel, Falk, Csernátóy. A bizottság egy gyönyörű albumot nyújtott át az ünnepeltnek, melynek táblázata arany s email-művel van kiállítva s a társulat tisztviselőinek névsorát tartalmazza. Ez átnyújtást követte a lakoma, melyen úsi magyar szokás szerint megindultak az áldomások. Az első Adda kapitány mondta, lelkesült szavakban adva kifejezést ama ragaszkodásnak, melylyel a társulat valamennyi tisztviselője szeretett főnöke iránt viseltetik. A társaság lelkesült éljenzéssel csatlakozott az áldomáshoz és a hajóskapitányok főnökéhez siettek kézszerításra, ki ennyi szeretetet valóban meg is érdemel, mert a társulat magyarosítására rendkívül sokat tett. Rónay ellenőr a vendégekre mondott áldomást. Szendey pénztárnok a társulat hivatalkói korában a különféle szolgálati ágak között eddig példátlan egyetértésre emelte poharát. Medgyaszay maga a hajósokra, a kereskedelemre és a közlekedési ministerium képviselőjére, Ribáryra ivott. Kecskeméthy Aurel magára a dunagőzhajózási társulatra mondott áldomást, melyet Széchenyi ugyan külföldi tökével alapított, de mely a magyar kulturának szolgál, melynek köszönhető főleg, hogy Budapest europai naggyarossá fejlődött, kereskedelme nőttön-nőtt. Csak az a baj, hogy bármily nagy a hazaszeretet, kevés a pénzünk, ezért vannak a részvények német kezekben. Ha egyszer többen leszünk a közgyűlésen, decretálni fogjuk, hogy a társulat Pestre tegye át székhelyét stb. Ezután még Medgyaszay. Ráth Károly a hírlapirodalomra, a bécsi forgalmi igazgatóra, Radány kapitány Kammermayerre, Málnay a bécsi igazgató Medgyaszayra ivott. Az estély nyagban megcáfolta azon előítéletet, hogy a társulat tagjai, hivatalkói németek.

TÖRVÉNYTEREM.

1873. évi december 31-én a nagy-becskeréki e. f. kir. törvényésznek nyilvános ülésében következő perek előadtak:

- Előadó: STANKOVITS GYÖRGY, kir. törv. bír.
5089. sz. 1873. — Reiner János felperesnek Laczkovits János alperes ellen, a volt nagy-becskeréki városi törvényészhez 1868. évi november 3-án 844. szám alatt 56 ft. 44 kr. biztosítási díj megtéltetése iránti ügye.
7796. sz. 1873. — Omalyev Szóka felperesnek özv. Omalyev Czinka és társai alperesek ellen, a szerb-ittébe 425. tjk. bejegyzett fekvőségek fele részének kiadatása iránti ügye.
- PETTKO BÉLA előadó bíró helyett előadó MIHAJ-LOVITS SANDOR kir. törvényszéki bír.
1438. sz. polg. 1873. — Petrov Tadia és érdektársainak Petrov Zsiva mint kiskorú gyermekei term. és törv. gnyáma módosi lakos elleni örökösödési pere.
3811. sz. polg. 1873. — Szavulyev Mátának, Vecsozsky Jefa és érdektársa mint néhai Vecsozsky György örökösei ellen, a szerb-bókat 2214. sz. tjkben foglalt 1/2 urb. telek felének kiadása s jár. iránt indított újított pere.
5526. sz. polg. 1873. — Milankov Tima és Alka felpereseknek, Milankov Luka mint alperes ellen, aján-dékozási szerződésnek érvényen kívüli helyezése, és a kumáni 669. szám tjkben körülírt ingatlan visszadása iránt.
7944. sz. polg. 1873. — Ninkovits Péter és társának, Amistis György és érdektársa ellen, a telekkönyvi hatóság által a módosi 55. sz. tjkben 466 ft. 59 kr. és kamatai erejéig bekebelezve volt zálog hivatallból elrendelt törlesnek törlese és felülőjegyzése, úgy nemkülönbön 466 ft. 59 kr. s jár. visszafizetése iránt.
- Előadó: SZALAY IMRE kir. tszéki bír.
2009. sz. — Popov Zsivának Popov Tosa elleni örök-ségi pere.
2720. sz. — Pajtin, szül. Doroszlóvéc Draginya felperesnek, Kevertschán Márta és társa ellen, tulajdon és birtok iránti pere.
4008. sz. — Varallay Haulik György felperesnek, Parcesstics Zsigmond és társa ellen, 1449 ft. cautio hátralek és jár. iránti pere.
4903. sz. — Baumbach Teréznek Marx Bernhard ellen, 570 ft. 25 kr. oszt. ért. s jár. iránti pere.
6618. sz. — Tyuresin Katalin és társának, Tyuresin Zsiva elleni szerződés megerősítésének örököségi osztály részének kiadása iránti pere.
6704. sz. — Protics Agathának Protics Mita és Vasza ellen, özvegyi jogának elismerése és birtok iránti pere.
8667. sz. — Singer Edének Kis Miklós zárgondnok elleni 11,000 ft. és jár. iránti pere.
8668. sz. — Baumgarten Ignácnak Kis Miklós zárgondnok elleni 10,000 ft. o. é. s jár. iránti pere.
8669. sz. — Hay Ignácnak Kis Miklós zárgondnok elleni 10,500 ft. o. é. s jár. iránti pere.
8670. sz. — Singer Samunak Kis Miklós zárgondnok elleni 6920 ft. o. é. és jár. iránti pere.

Közgazdaság.

A gazdasági kalambitásokon miként lehetne segíteni?

Hazánkban vannak gazdaságok, ahol a mostani kor kívánalmai szerint, mint czélhoz vezetö gazdaság kezel

tek, — és kellő jövedelmet is hoznak. — Ellenben a legnagyobb terület — birtokosa, a gazdálkodás hasonlít a borbélyok szédéléséhez, ott már a napszámos is dús gazdagságra kíván emelkedni. — A gazdálkodásnál hasonló vágy követetik, minden földmives birtokot kíván szerezni. —

Mindaddig még az időjárások kedvezőbbek voltak, derűre, borura felszántottak mindent, buza után háromszor is búzát vetettek, néhol még a dülő utakat, de mi több még a határhalmokat is felszántották, gondolván, azok se heverjenek cél nélkül. — Most az időjárások nyomasztóbbakká válván, sokgazda arra ébredt fel, alig van a megező kenyere!

Minden tufeszített eljárásnak, meg vannak azok a megboszló ellenhatásai.

Utolsó évtizedben következő csapások sujtották hazai gazdálkodásunkat:

1-ör. Ez évtized alatt különösen az alföld szenvedett, legtöbb kárt, az apály által, mely némely években, egész alföld termését semmisítette meg.

2-ör. A legtermékenyebb vidékeken a víz árja, több száz ezer holdakra menő területet tett haszonvetelenné.

3-ör. E tíz évben a rozsda 3 évbeni fellépése, nagy részben semmisítette meg terményeinket.

4-er. Az utolsó évben az egerek milliói, hazánk egyes megyéiben, minden mezőt terményt felemészítették úgy annyira, hogy a termelőnek, több helyen kenyér és vetőmagban hiánya van, pénzen vett magját félt elvetni, mert az is a pusztító állatoknak esett volna áldozatul.

Ezen ellemi csapásokhoz járul még, egy más hazánkban majdnem állandóvá vált kalamitás, a munkás kéz hiánya, és ebből kifolyó napszám drágasága, mint kiválóan földmives országba, az ország erejét kellene képviselnie, mai helyzetében, határozottan, az ország gyengeségének forrásává vált.

Ezen elősorolt öt pontban foglaltak, voltak hazánkra direct csapások.

Most elő fogom sorolni, az indirect csapásokat, mi hazánkat sújtja.

1-ső sorban áll az állattenyésztés hiánya, mely a föld területhez arányosítva, időnként csökkenti gabona termelését az emelkedést.

2-ik pont a gazdálkodás ferde felfogásában rejlik, nagy rész birtokokon minden számítás nélküli folytonos gabona termelés után, a föld termékenysége, évről évre kevesebb termést ad.

3-ik pont, takarmány termelés mellőzésével legnagyobb rész birtokon, a jószág tartás, csak mint mellékes ág tekintetik, holott ha kellő arányban takarmány termeléstnek; kettős cél lenne vele elérhető. — Emellett egy részben a birtok értéke, hasznos állattenyésztéssel, más részben gabonaterményeink biztosabb terméseket adnának; lenne trágya elegendő, mivel a sovány föld termékenységét elősegíteni lehetne, holott ezek mellőzésével, terményeink időnként alább szállanak.

4-ik pont. A nagy mennyiségű föld terület mellett, részben a nagy birtokok azért nem jövedelmeznek kellőleg, mert egy rész területet, a nagy birtokosok, munkás kéz hiányában, részben kénytelenek kiadni, és ezen kiadás káros a kiadó, káros a munka tévőre: Kiadóra káros azért, mert a vállalkozó rosszul miveli a sokasága végett felvállalt mennyiséget. — Káros a munka tévőre azért, mert tulajdon birtokát sem bírja úgy mivelní, mint kívántatnék és így sem a felvállalt földet, sem a magot nem bírja úgy mivelní, mint kellene, ily földmivelt mellett egész termésre soha nem számolhatunk, rendkívüli kedvező időben feltermésre, rossz időjárás mellett, néha megtörténik, mind ez idén is, némelyik feles termés után, semmi termés sem lett. Aki a feles miveltet figyelemmel kísérte, tapasztalhatta, még a 3-ik utó vetésnél is silány volt termése, a rossz munka végett ily mivelttel a föld termése időnként csökkenni fog.

Ezen négy indirect pontokban elősorolt akadályok azok, melyeken segíteni kell és lehet.

Első sorban áll az állattenyésztés hiánya, a mely gazdaságnál a földterülethez az állattenyésztés nem áll arányban, ott a gazdálkodási rendszer nem vezethet biztos célhoz, vagy is nem adhatja azon eredményt, amit a föld természetétől várni lehetne. — A mennyi erőt a gabona termeléssel kihuzunk a földből ugyan annyit, sőt többet vissza kell adnunk a föld javításának, ennélkül biztos termésre ne számoljon senki, de jogosan várni sem lehet, azon kizsárolt földből, hogy biztos termést adjon.

Azon birtokok, melyek jószággal jól felszerelve vannak, nem is kell tartani attól, hogy termékenységük vissza essen, sőt emelkedni fog időnként termése; ellenben jószág tartás hiányában a föld termékenyítő ereje fogyni fog, a végtelékig.

Azon birtokok, melyek jószág tartással jól felszerelve vannak, csapások évben is adnak olyan jövedelmet, melyek a gazdát nem hozzák oly zavarba, hogy magán ne segíthessen.

Mi különbséget tartunk a gabona termelés és jószág tenyésztés között? e két felállított kérdésre igen könnyű felelni, a gabona termelés igen egyszálú; — gabonát termelhet minden földmivelő, ámbátor a gabona termelésnél is vannak oly irányozások, melyeket okosabban is lehet, és kell, hogy kövessünk; — ellenben az állattenyésztés, ez valódi szaktudományon alapul és ez több tanulmányozást, számítás, több figyelmet és mi legfőbb, legtöbb fáradságot, utánnézést vesz igénybe, mindamellett meglehetünk győződve az állattenyésztés biztosítani fog bennünket, minden

kalamitásokkal szemben. — És miután minden józanabb gondolkodásnak beismerik az állattenyésztés fontosságát, elmondhatjuk felelte. —

Állattenyésztés jöjjön el a te országod, — ez azon ut, melyen minden földmives magas fokán álló ország előre haladt, és ez azon ut, melyen haladunk kell, ha élni akarunk. (Vége következik.)

Az egyesült magyar gőzhajózási társulat a december 27-kére halasztott közgyűlése, melynek tárgya a társulat főszozlása fölött való határozás volt, ma hétfőn délelőtt 10 órakor megtartott. Azon igazgatóság és heveség, mely a társulat egyik közgyűlésén öklöződésben tört ki, s mely minden közgyűlésen egész keserűséggel nyilatkozott, ma sem marad el. A mai közgyűlésen mindenekelőtt Horn Ede jelenté, hogy a vállalat további fenntartására két consortium is ajánlkozik, erről azonban részletekkel csak egy kiküldendő bizottságnak szolgálhatna. Következett volna ezután a társulat főszozlása fölött való tanácskozás ez ellen azonban szót emelt Ráth Károly, mert a részvények letételezésére alapszabályilag megállapított határidő nem tartott meg. Ezen állítást a társulat egy jelen volt tisztviselője hazugságnak bélyegző, mi igen nagy ingerültséget idézett elő s az illető hivatalnokot az elnök kénytelen volt nyilvánosan megróni. A gyűlés határozatképessége fölött ezután is hosszasan tartott még a vita, míg végre az elnök azon kijelentéssel, hogy időközben többen érkezvén, a szükséges szám meg van, szavazás alá becsátá azon kérdést, hogy fontartandó vagy főszozlatoandó-e a társulat: Azok, kik a gyűlést határozatképessé tartották, elhagyták a termet s orvoslást a kormánytól fognak kérni. Ezek elvonulását azonban a szavazók figyelembe nem véve, kimondották a társulat főszozlását.

H I R D E T É S E K.

9604. sz. **Hirdetmény.** (3¹)

Torontálmege részéről közhírre tételik, hogy a jövő 1874. évre szükséges és alább elősorolt írószerek és irodai szükségleteknek ajánlat utjáni beszerzése végett az ajánlatok beadására jövő 1874. évi **január 19-ik** napja tűzött ki.

A szükséges írószerek nemei:

- 80 rizsma kifogalmazati merített diógyöri papir Nr. 2 11 $\frac{1}{2}$ font súlya, 14" mag., 16" szel.
- 80 rizsma irodai merített és körülmészelt diógyöri papir Nr. 2 12 font súlya, 14" mag., 16" szel.
- 20 rizsma irodai fényes gyar-papir 7 $\frac{1}{2}$ font súlya, 13" mag., 16" szel.
- 14 rizsma irodai ministerialis papir 9 font súlya, 13" mag., 16" szel.
- 8 rizsma kis szürke boríték papir prima qualita 13" mag., 16" szel.
- 8 rizsma nagyobb boríték papir prima qualita 15" mag., 19" szel.
- 3 rizsma nagyobb burkoló papir prima qualita 24" mag., 34" szel.
- 1 kőncz atlasz rajzpapir 25 $\frac{1}{2}$ " mag., 32 $\frac{1}{2}$ " szel.
- 6 rőf angol kalceovason (Zeichenleinwand).
- 80 skatulya fele közep fele finom Kuhn Károly'fele 530. számú alumíniumtoll minden skatulya 4 darab nyéllel ellátva.
- 24 darab rajztoll.
- 20 font legfinomabb spanyol viasz á 16 darab.
- 80 " finom spanyol viasz á 8 darab.
- 40 tucsat Hartmuth'fele fekete iron Nr. 5.
- 16 " legfinomabb Hartmuth'fele vörös carmin iron.
- 8 " " " fele vörös fele kék iron.
- 12 darab radirgummi fába borítva.
- 2 font vörös karmin ténca.
- 20000 darab középszerű vörös ostya Nr. 8.
- 10 font vastag szürke sparga (Rehschnur).
- 40 " középszerű szürke sparga.
- 10 " egész vékony fehér sparga.
- 20 lat kék-sarga színű hitelesítő zsinór (filum authenticum).
- 60 nagy motring fejeritlen czérna.
- 12 darab porseprő.
- 12 " sörtesepő.
- 12 " szemőtlapat bádoghól.
- 6 mazsa apollo-gyertya (bécsi súly).
- 30 darab üvegecske kék stampiglia festék.
- 12 " gyertyatartó rézből.
- 6 " papirrolló.
- 12 " tentatartó porzóstól együtt cserépből.
- 6 " " " vörös ténának való.

A vállalkozni kívánók tehát ezennel felhivatnak ajánlatukat, melyekben az ajánlatok cikkeként teendő az ajánlott egész összege után számitandó 10%-nyi bánatpénzzel és a szállítandó írószerek mintáival 50 krosz bélyeggel ellátott s lepecsételt levelekben azon világos megjegyzéssel, hogy a feltételek előttük ismeretesek és hogy azokat megtartani magukat feltétlenül kötelezik, az alispáni hivatalhoz a fentebb kitűzött határnapig benyújtani. A feltételek a szokott hivatalos órákban a megyei számvevői hivatalnál betekintheők.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Nagy-Becskereken, 1873. évi december 28-án.

Torontálmege alispáni hivatala.

Árlejtési hirdetmény. (3²)

Torontálmege részéről közhírre tételik, miszerint a neuzinai határban Margiticza alatt elnyuló Berzava csatornán újból felépítendő három ígás fahíd, összesen 8335 ft. 94 kral előirányzott, — átengedése tekintetéből 1874. évi **január 12-én** reggeli 10 órakor a megye székház számvevői hivatalban nyilvános árlejtés fog megtartatni, melyhez a vállalkozni kívánók 10%-nyi bánatpénzzel ellátva, meghivatnak.

Utóajánlatok semmi szín alatt el nem fogadtatnak.

A költségvetés és az árlejtési feltételek a szokott hivatalos órákban a megyei számvevőségnél betekintheők.

Kelt N.-Becskereken, 1873. évi december 20-án.

Torontálmege alispáni hivatala.

2164. szám 1873. **Árverési hirdetmény.** (3²)

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírre tételik, hogy a torontálmegei árverés határideje Joannavits Jozsa hagyatékára ellen a nagy-becskereki 546. számú tjkönyvben foglalt 1200 ftra becsult ház és kertre nézve a bírói árverés elrendeltetett, s ennek a helyszínén illetőleg ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztály helyiségeiben leendő eszközésére a 11-ik árverés határideje 1874. évi **január 23-ik** napjának délelőtti 10 órája ufolag tűzött ki oly megjegyzéssel, hogy a birtok ezen árverésnél a becsáron alól is el fog adatni.

Az árverezni kívánók tartoznak a becsértéknek 10% bánatpénzzel letenni, az árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a telekkönyvi hivatalban, és az árverési határnapok alatt az árverező kiküldöttnek megtekintheők.

Figyelmeztetnek továbbá a többi, nem a bíróság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésök végett helyben lakó megbízottat rendeljenek és annak nevét és lakását a hivatalnál jelentsek be; ellenkező esetben képviseltetésök végett gondnok fog kinevezettni, végre

Felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnek, hogy igénykeresetüket a perrend 466. §. értelmében e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Az árverés foganatosításával Marianovich János kir. törvényszéki végrehajtó jelentése bevéására mellett megbízatik.

Kelt a nagy-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1873-ik évi június 21-én tartott ülésében.

3817. sz. 1873. **Árverési hirdetmény.** (3²)

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírre tételik, hogy Kanitz Sándor és Jakab tör.-becsei lakosok végrehajtók részére 50 ft. tőke és jár. kielégítése végett Boberits Ignát illetőleg ennek jogutódja Czvein Vászta franyovai lakosok végrehajtást szenvedetteknek lefoglalt a franyovai 71. sz. tjkben A. I. 83/b részl.-sz. 500 ftra felbecsult ház és tartozékainak végrehajtás utjáni elárvereztetése elrendeltetvén, ennek a helyszínén illetőleg Franyova községhez tartozó leendő foganatosítására első határidőül 1874. évi **január 29-ik**, szükség esetében második határidőül 1874. évi **márczius 2-ik** napjának mindenkor délelőtti 10 órája tűzött ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fentebb körülírt ingatlan csak a becsáron vagy azon felül a második árverésen azonban becsáron alól is el fog adatni.

Az árverezni kívánók tartoznak a becsárnak 10 százalékját bánatpénzzel letenni, az ígert vételárt pedig két részletekben és pedig felét a bánatpénz betudásával az árverés alkalmával a végrehajtó bíró kezéhez, másik felét annak az árverés napjától járó 6% kamatjával együtt az árverés napjától számitandó 2 hónap múlva jelen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál lefizetni, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a telekkönyvi hivatalban és az árverési határnapok alatt az árverező bírónál megtekintheők.

Figyelmeztetnek továbbá a többi, nem a bíróság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésök végett helyben lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását a hivatalnál jelentsek be; ellenkező esetben képviseltetésök végett gondnok fog kinevezettni, végre a prrts. 433. és 466. §§-hoz képest

Felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnek, hogy igénykeresetüket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától, számitandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentésüket pedig az árverés kezdeteig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Az árverés foganatosításával Marianovich János kir. bir. végrehajtó jelentése bevéására mellett megbízatik.

Kelt a n.-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának Nagy-Becskereken, 1873-ik évi október 22-én tartott ülésében.

6445. szám 1873. **Árverési hirdetmény.** (3²)

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tételik, hogy Pavlovits Mátának, Rakin Mátá elleni kérelmére az alperes tulajdonához tartozó, a t.-becsei 33. sz. tjkönyvben foglalt és 180 ftra felbecsult házra nézve a bírói árverés elrendeltetett, s ennek a helyszínén illetőleg a török-becsei községhez tartozó leendő eszközésére az első árverés határideje 1874. évi **január 27-ik**, a második pedig **február 27-ik** napjára, mindig délelőtti 10 órakor tűzött ki oly megjegyzéssel, hogy a birtok csak a második árverésnél fog a becsáron alól eladatni.

Az árverezni kívánók, tartoznak a becsértéknek 10% bánatpénzzel letenni, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a telekkönyvi hivatalban, és az árverési határnapok alatt az árverező kiküldöttnek megtekintheők.

Figyelmeztetnek továbbá a többi, nem a bíróság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésök végett helyben lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását a hivatalnál jelentsek be; ellenkező esetben képviseltetésök végett gondnok fog kinevezettni, végre

Felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnek, hogy igénykeresetüket a perrend 466. §-a értelmében e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Az árverés foganatosításával Marianovich János kir. bir. végrehajtó jelentése bevéására mellett megbízatik.

Kelt a nagy-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának N.-Becskereken, 1873. december 30-án tartott ülésében.

3325. szám 1873. **Árverési hirdetmény.** (3²)

A nagy-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírre tételik, hogy miután e. f. é. 1369. szám a. kelt végzéssel, Tarras közseg javára Jovanov Fülöp ellen ez utóbbi tulajdonához tartozó s 31 ftra becsult két ló és kocsi úgy a tarrasi 21. sz. tjkönyvben felvett és összesen 1775 ftra becsult ház, kültelek és szőlőre nézve elrendelt 2-ik árverés eredménytelen maradt, a felperes kérelme következtében a fen elősorolt ingóságok és ingatlan vagyonnak a javalatba hozott feltételek melletti elárvereztetése végett 3-ik határidőül 1874. évi **január 21-ik** napja délelőtti 9 órakor kitűzött azzal, hogy ekkor a birtok becsáron alól is eladatni fog.

Az árverésnek a tarrasi községhez tartozó leendő foganatosítása végett Marianovich János kir. bir. végrehajtó kiküldetlik.

Kelt a nagy-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1873. évi november 22-én tartott ülésében.

II. árverési hirdetmény. (3¹)

Alólirt ezennel közhírre teszi, hogy Dajits Mijának Dails Nika hagyatékára elleni 1873. évi december 19-én megtartott első árverés vevők hiányában sikertelenül maradván, a második árverés 1874. évi **január 19-ére** kitűzött azzal, hogy ez alkalommal a n.-becskereki 2217. sz. tjkönyvben felvett szürű nélküli egy negyed telek a 2408 ft. 60 krnyi becsáron alól is el fog adatni.

Kelt N.-Becskereken, 1873. évi december 29-én.

Wippler Sándor, kir. segéd telekkönyvezető, mint kiküldött végrehajtó.